

17. NOVEMBER

NR. 144

Import af arveanlæg til RDM II. Drægtighedsresultater 1

Mogens Hansen, Afdelingen for forsøg med kvæg

I vinteren 1972-73 og 1973-74 gennemførtes insemineringerne med importeret sæd af tyre af racerne Svensk rødt og hvidt Kvæg (SRB), Tinsk Ayrshire (FA) og Hollandsk rødbrøget Kvæg (MRIj) samt med kontroltyrene af RDM.

Drægtighedsresultaterne var på et knap tilfredsstillende niveau men næsten ens fra år til år. Heller ikke mellem racerne var der nogen større forskel, hvorimod der inden for racerne var betydelige variationer i tyrenes resultater. Også de enkelte forsøgsbesætningers resultater var ret forskellige, nogle få besætninger havde ret udprægede frugtbarhedsproblemer.

Indledning

I tiden 1. december til ca. 1. juni i årene 1972-73 og 1973-74 gennemførtes insemineringerne med importeret sæd fra racerne SRB, FA og MRIj samt RDM som kontrol. På grund af visse vanskeligheder i forbindelse med importen, var sæden af MRIj-tyrene det første år dog ikke klar til anvendelse før omkring den 10. januar. Sæden transporterades efter afprøvningen på Institut for Husdyrenes Reproduktion, Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, til de implicerede kvægavlsforeninger, hvorfra den videre fordeling til inseminørerne fandt sted.

I samarbejde med forsøgsværter og konsulenter udvalgte hvert efterår i de enkelte besætninger et antal køer og kvier til inseminering. Disse hundyr fordeltes derpå begrænset tilfældigt på de enkelte tyre, idet der tilstræbtes en ligelig fordeling af henholdsvis »tyremødre«, brugskøer og kvier på de enkelte tyre. Den udtrukne tyr an-

vendtes til første inseminering samt eventuelt de første to ominsemineringer. Derefter kunne tyren udskiftes, hvis det ønskedes.

Anvendte tyre

De tyre, som blev brugt, udvalgte i samarbejde med de respektive racers avlsforeninger. I tabel 1 ses en oversigt over tyrene.

Som nævnt i beskrivelsen af forsøgsplanen er tyrene udvalgt mellem de respektive racers bedste tyre med hensyn til anlæg for mælkeproduktionssegenskaber. Selv om der ikke har været foretaget egentlig udvælgelse for frugtbarhedsegenskaber, er tyre med direkte dårlige frugtbarhedsresultater i hjemlandet søgt undgået.

Inseminerings- og drægtighedsresultater

Resultaterne af de to års insemineringer er vist i tabel 2. I tabellen er medtaget de insemineringer,

Tabel 1. Oversigt over tyre, anvendt i 1972-73 og 1973-74

Race	År	Navn	Stb.nr.	Kode nr.
RDM	1972-73	Holm Nordvest	29042	
-	-	Rudme Dyb	28689	
-	-	Kasper	29176	
-	1973-74	Centrums Jeff	29644	
-	-	Nordfyns Dam	29924	
-	-	Thy Prik	30123	
SRB	1972-73	160 Christineholm	63599	81007
-	-	1 Lövåker	65201	81008
-	-	27 Ullnäs	65850	81009
-	1973-74	163 Magda	66006	81011
-	-	27 Nyänge	66378	81012
-	-	125 Wästanå	66503	81013
FA	1972-73	Mäkimmattilan Inssi	AAA 26350 D	85001
-	-	Nokan Olpi	AAA 30480 B	85002
-	-	Leikkilän Okka	AAA 30485 D	85003
-	1973-74	Pitkäsillan Niku	AAA 29728 C	85004
-	-	Juppalan Pomo	AAA 30811 D	85005
-	-	Harjupeltolan Pilatus	AAA 30992 B	85006
MRIj	1972-73	Bertha 2's Nollus	21231 NRS	84003
-	-	Frits	22830 NRS	84004
-	-	Evert	911285 NRS	84005
-	1973-74	Arie	3-9435 NRS	84008
-	-	Alexander	3-11920NRS	84009
-	-	Marco	3-13350NRS	84010

hvor der enten har været foretaget drægtighedsundersøgelser, eller hundyrret har vist sig at være drægtigt samt de tilfælde, hvor en abort enten er konstateret eller sandsynligvis er forekommet. Insemineringsresultaterne fra 2 besætninger, som udgik af forsøget efter 1. år, er ikke medregnet i opgørelsen for 1972-73.

Gennemsnitsresultatet 42,5% drægtige ved 1. inseminering kan forekomme at være lavt. Årsagerne til dette er flere:

- Kun hundyr, som virkelig var drægtige, er medregnet.
- Den anvendte sæd var frosset på 3 forskellige måder, nemlig i piller, strå og ministrå.
- Alle dyr insemineredes på den mindst gunstige årstid (vinter).
- Ydelsesniveauet i besætningerne var relativt højt.
- Der var enkelte besætninger med udprægede frugtbarhedsproblemer.

Ved gennemgang af insemineringskemaerne

viste det sig, at der generelt ikke var forskel i insemineringsresultaterne fra den del af besætningen, som var med i forsøget til den del, som insemineredes med kvægavlsforeningens egne tyre.

Års- og raceforskellen er, som det fremgår af tabellen, lille. Der er ikke, som det måske kunne ventes, nogen tegn på heterosis i % drægtige ved 1. inseminering, når der er anvendt tyre af de fremmede racer.

Forskellen mellem tyre inden for race er betydelig. Særlig hos FA har der været en enkelt tyr med så lavt et drægtighedsresultat, at det må betegnes som helt uacceptabelt. Da man i Finland overholder ventetyreprincippet ret nøje, er oplysningerne om ikke omløberprocenter for nylig afprøvede tyre baseret på relativt få insemineringer (prøveinsemineringerne) og derfor ret usikre. De seneste resultater for den pågældende tyr i Finland viser da også en meget lav ikke-omløberprocent.

Tabel 2. Inseminerings- og drægtighedsresultater 1972-73 (1) og 1973-74 (2)

Tyr race	Egenskab	År		Pr. tyr		
		1	2	Gns.	Højeste	Laveste
RDM	Antal l. ins.	206	229	73	88	66
	Antal drægtige	168	190	60	80	50
	Drægtige v. 1. ins.	86	104	32	50	17
	% dr. v. 1. ins.	41,7	45,4	43,7	56,8	25,8
SRB	Antal l. ins.	202	215	70	78	65
	Antal drægtige	146	160	51	61	37
	Drægtige v. 1. ins.	88	89	30	35	24
	% dr. v. 1. ins.	43,6	41,4	42,4	50,7	35,9
FA	Antal l. ins.	213	210	71	74	67
	Antal drægtige	174	163	56	65	38
	Drægtige v. 1. ins.	94	81	29	41	14
	% dr. v. 1. ins.	44,1	38,6	41,4	55,4	20,6
MRIj	Antal l. ins.	168	182	58	63	47
	Antal drægtige	138	137	46	48	43
	Drægtige v. 1. ins.	76	73	25	32	18
	% dr. v. 1. ins.	45,2	40,1	42,6	53,2	31,0
Alle	Antal l. ins.	789	836	68	-	-
	Antal drægtige	626	650	53	-	-
	Drægtige v. 1. ins.	344	347	29	-	-
	% dr. v. 1. ins.	43,6	41,5	42,5	-	-

Forskellen mellem besætninger fremgår af tabel 3. Drægtighedsresultaterne er meget varierende, og enkelte besætninger må betegnes som problembesætninger med hensyn til frugtbarhed.

Forud for insemineringsernes begyndelse i efteråret 1973 blev problemerne gennemdrøftet og søgt afhjulpel i de få besætninger, hvor der første år havde vist sig at være et dårligt resultat. Virkningen af dette var forskellig, men resultaterne forbedredes gennemgående i disse besætninger.

Det ses af tabellen, at færre besætninger har under 30% drægtige i 1973-74. Når gennemsnitsresultatet ikke blev bedre trods dette, skyldtes det, at nogle af de større besætninger i 1973-74

havde lidt dårligere resultater end året før, men dog stadig på et acceptabelt niveau.

Sammenfattende kan det på baggrund af tabellerne 2 og 3 samt ovenstående diskussion anføres:

- at drægtighedsresultaterne hos RDM-køer og kvier ikke er forbedret ved anvendelse af importeret sæd.
- at der tilsyneladende ikke er nogen krydsningsfrodighed i drægtighedsresultaterne,
- at der er betydelige forskelle mellem tyre inden for racerne,
- samt at der er store forskelle i de enkelte besætningers resultater.

Tabel 3. Besætningernes drægtighedsresultater

År	Antal besætninger, dr. v. 1. ins.						Besætn. i alt
	u. 20%	20-29,9%	30-39,9%	40-49,9%	50-59,9%	o. 59,9%	
1972-73	1	8	3	6	6	2	26
1973-74	1	3	7	6	6	2	25

Udgiver: Statens Husdyrbrugsforsøg, Rolighedsvej 25, 1958 København V. Tlf. (01) 35 81 00.
Abonnementspris 1976: 50,- kr. incl. moms. Adresseændring bedes meddelt postvæsenet.